

Profesor Bolesław Krupiński (1893–1972)

uroczystości upamiętniające 40-tą rocznicę śmierci wybitnego wychowanka AGH Kraków

Sylwetka Profesora B. Krupińskiego

Profesor B. Krupiński urodził się 15 marca 1893 roku w Woronczynie na Wołyniu. Jego ojciec Michał przed ożenkiem z Lucyną Mazurkiewicz został za udział w Powstaniu Styczniowym (w 2013 r. obchodzimy 150 rocznicę wybuchu powstania) zesłany na Syberię, gdzie pracował 19 lat jako górnik w kopalni srebra w rejonie Irkucka.*

Państwu L. M. Krupińskim urodziło się 10-cioro dzieci. Dzieciństwo Bolesława i rodzeństwa kształtowało się w patriotycznej atmosferze. Niestety los nie szczędził mu dramatów. Będąc w 6-tej klasie (w wieku 15 lat) osierociła Go Matka. Mimo trudnej sytuacji rodzinnej w 1911 r. po złożeniu egzaminu maturalnego ze złotym medalem rozpoczął studia w elitarnym Instytucie Górniczym w Petersburgu. W czerwcu 1914 r. po 3 latach studiów w Petersburgu, student B. Krupiński ożenił się potajemnie (bez wiedzy rodziców narzeczonej) z panną Haliną Koczorowską (związek ten trwał do śmierci prof. B. Krupińskiego), której udzielał w czasach gimnazjalnych, korepetycji.

Bezpośrednio po ślubie wyjechał na praktykę studencką do Zagłębia Dąbrowskiego, gdzie podjął pracę jako górnik w kopalni „Modrzejów”. W kopalni pracował do 11 listopada 1918 roku – dnia uzyskania po 123 latach niepodległości przez Polskę. W 1919 r. podjął studia na powołanej do życia Akademii Górniczej w Krakowie, którą ukończył z wyróżnieniem w czerwcu 1923 r. otrzymując dyplom inżyniera górniczego nr 6. Kariera zawodowa inż. B. Krupińskiego była bardzo szybka. W 1929 r. zostaje głównym inżynierem w Towarzystwie Kopalń i Zakładów Hutniczych w Sosnowcu. Na tym stanowisku pracował do 1934 r. W wyniku konfliktu z zarządem (nie wyraził zgody na zamknięcie kopalni „Klimontów”), przenosi się na Śląsk, gdzie szybko awansował na stanowisko Naczelnego Dyrektora Rybnickiego Gwarectwa Węglowego. Praca w Gwarectwie łączył z pracą naukową w Akademii Górniczej w Krakowie. W Gwarectwie pracował do wybuchu II wojny światowej. Po wkroczeniu Niemców na Śląsk, inż. B. Krupiński został aresztowany i osadzony kolejno w niemieckich więzieniach w Rybniku, Raciborzu i Rawiczu, a następnie przewieziony do obozu koncentracyjnego w Buchenwaldzie. Początek pobytu w obozie koncentracyjnym to skatowanie Go przez niemieckich oprawców. Życie ratują Mu współwięźniowie – byli współpracownicy z Rybnickiego Gwarectwa Węglowego. W 1941 roku po 19-stu miesiącach obozowej gehenny, ważąc tylko 39 kg, został z obozu zwolniony dzięki staraniom przyjaciół ze Śląska. Przedostaje się do rodziny w Warszawie, gdzie przeżywa kolejny dramat. W powstaniu warszawskim ginie 2-gi syn Andrzej. Pierwszy syn Maciek umiera na hemofilię w 1936 roku. W trakcie pobytu w Warszawie organizuje pomoc dla młodzieży ze Śląska i Zagłębia umożliwiając jej między innymi podejmowanie studiów na tajnych kompletach.

W styczniu 1945 roku inż. B. Krupiński z grupą przedwojennych współpracowników wrócił na Śląsk. W lutym 1945 roku zostaje powołany na stanowisko Naczelnego Dyrektora Centralnego Zarządu Przemysłu Węglowego. Na tym stanowisku bardzo istotnie przyczynił się do rozwoju górnictwa węgla kamiennego, które stanowiło

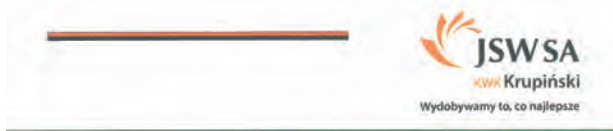
* „Paradoks losu! Mój ojciec pracował w górnictwie syberyjskim, a ja zasiadam w fotelu ministerialnym, na który wydzwignęło mnie polskie górnictwo” – fragment wywiadu jakiego Prof. B. Krupiński udzielił redaktorowi Robertowi Jareckiemu w ostatnim okresie życia.

1
2

3
4

Dyrekcja JSW S.A.
Kopalni Węgla Kamiennego „Krupiński”
zaprasza
na spotkanie z okazji otwarcia
Izby Pamięci
Profesora
Bolesława Krupińskiego

Spotkanie odbędzie się w dniu 1. października 2012 r.
o godz. 13⁰⁰ w naszej kopalni.

Dyrektor Planowiczy KWK „Krupiński”
Dyrektor Pracy KWK „Krupiński”
Dyrektor Techniczny KWK „Krupiński”
Dyrektor KWK „Krupiński”

Mariał Heron-Piotrowski
Franciszek Wróbel
Włodzisław Kis
Marian Korpas

5

fundament odbudowy zniszczonej gospodarki kraju. Oprócz bezpośrednich prac na rzecz przemysłu wydobywczego inż. B. Krupiński podejmował między innymi działania na rzecz uruchomienia fabryk maszyn górniczych, biur projektów. Bardzo dużo uwagi B. Krupiński poświęcił instytucjom naukowym inicjując między innymi powstanie w 1945 roku GiG w Katowicach. Trzyczy się nie tylko o swoją Alma Mater, ale wspiera utworzenie Wydziału Górniczego w Politechnice Śląskiej w Gliwicach i Politechnice Wrocławskiej. W 1950 roku uzyskał tytuł profesora zwyczajnego, rozpoczyna tworzenie katedry Ekonomiki i Organizacji Górnictwa, której był Kierownikiem w okresie 1.10.1952 – 30.09.1963 Po utworzeniu w 1949 roku Ministerstwa Górnictwa jako bezpartyjny zostaje powołany na stanowisko Podsekretarza Stanu w tymże ministerstwie. U szczytu komunistycznego terroru prof. B. Krupiński został w 1953 roku usunięty z Ministerstwa Górnictwa. W okresie tzw. „Odwilży” w 1956 roku na wniosek Ministra Górnictwa P. Jaroszewicza zostaje powołany na jego zastępcę. W latach gdy został odsunięty od bezpośredniej pracy w górnictwie (1953–1956) intensywnie poświęca się pracy naukowej tworząc wraz z Zespołem PT współpracownik podwalinę pod znaną w całym świecie górniczym „Polską Szkołą Projektowania i Budowy Kopalń”. W 1956 roku jako inicjator utworzenia Państwowej Rady Górnictwa w czerwcu zostaje powołany na Przewodniczącą Rady, którym był 16 lat aż do śmierci. PRG inicjowała i z powodzeniem opiniowała intensywny rozwój wszystkich gałęzi polskiego górnictwa (węgiel kamienny i brunatny, rud miedzi, cynku, ołowiu, siarki, soli, materiałów budowlanych i drogowych, ropy i gazu, wód mineralnych).

Myśląc o Polsce i jej gospodarce mówił: „Taki kraj jak Polska musi dorobić się dwu rzeczy, żeby wreszcie stanąć na nogach – mieć realny bilans pokrycia potrzeb paliwowo-energetycznych i uporządkowane rolnictwo”. Nic dodać nic ująć.

Wiosną 1968 roku z okazji 75 rocznicy urodzin w uznaniu dla rozwoju polskiego górnictwa, nauki i gospodarki narodowej prof. B. Krupiński otrzymał tytuł doktora honoris causa macierzystej uczelni (fot. 2)

Profesor Bolesław Krupiński zmarł 24 października 1972 roku, i został pochowany 30 października 1972 roku w Alei Zasłużonych na Powązkach w Warszawie.

W pogrzebie oprócz rodziny zmarłego wzięli udział:

- Premier PRL – P. Jaroszewicz, który pożegnał Zmarłego w imieniu rządu,

7

8

6

9

10

- delegacje zagraniczne na czele z członkami Międzynarodowego Komitetu Organizacyjnego Światowych Kongresów Górniczych prof. A. Dukukinem i H.E. Collinsem, którzy w gorących słowach pożegnali Zmarłego,
- liczne delegacje polskich górników w imieniu których Zmarłego pożegnał prof. B. Stranz,
- delegacje pracowników naukowych i studentów AGH Kraków w imieniu których Zmarłego pożegnał Prorektor prof. W. Bogusz,
- dęta orkiestry górnicze, których fanem był Zmarły,
- Oddział Wojska Polskiego oddał 3-krotną salwę honorową.

Miałem również zaszczyt i honor brać udział w pogrzebie mojego Mistrza i Mentora.

Fotografia 3 ukazuje grób Profesora na cmentarzu w Warszawie – tablica pamiątkowa Profesora (fot. 4) jest umieszczona na ścianie pawilonu A-1 – AGH w Krakowie.

Przedstawione powyżej w ogromnym skrócie najważniejsze wydarzenia z życia prof. B. Krupińskiego oraz Jego wybitne, ba, niepowtarzalne osiągnięcia w polskim i światowym górnictwie, w nauce i nauczaniu zostały przypomniane w cyklu 3 bardzo ważnych imprez zorganizowanych z okazji 40-lecia śmierci Prof. B. Krupińskiego.

24 października 2012 r.
godzina 11:00
AULA (III piętro)

**SEMINARIUM
POŚWIĘCONE PAMIĘCI
PROFESORA BOLESŁAWA KRUPIŃSKIEGO**

POD PATRONATEM HONOROWYM
MINISTRA GOSPODARKI
PREMIERA WALDEMARA PAWLAKA

11

Główne uroczystości poświęcone pamięci prof. B. Krupińskiego

I. Ponowne otwarcie izby pamięci prof. B. Krupińskiego na terenie KWK „Krupiński”

Z inicjatywy Wiceprezesa JSW dr. A. Tora i dyr. KWK „Krupiński” – mgr. inż. M. Kurpasa w dniu 1 października 2012 roku (fot. 5) miało miejsce uroczyste otwarcie odrestaurowanej izby pamięci na terenie KWK „Krupiński”. Uroczystości otworzył dyrektor mgr inż. M. Kurpas (fot. 6), przedstawiając między innymi przebieg prac związanych z ponownym otwarciem izby pamięci. W dalszej części spotkania, w którym uczestniczyli byli PT współpracownicy i wychowankowie profesora oraz przedstawiciele JSW – Jastrzębie, głos zabrało kilka osób:

- Dyrektor Generalny GiG w Katowicach – prof. J. Dubiński podkreślił rolę jaką profesor B. Krupiński odegrał przy tworzeniu GiG w Katowicach. Z tej okazji Wiceprezes JSW – dr inż. A. Tor przekazał prof. J. Dubińskiemu oryginalny dokument – sprawozdanie z 1-szego roku działalności GiG-u (fot. 7).
- Profesor A. Lisowski, który w ciepłych słowach przypomniał między innymi losy łaski Profesora z oryginalnym srebrnym uchwytem. Łaskę tą przekazał na ręce dyrektora mgr. inż. M. Kurpasa do zbioru pamiątek Izby pamięci (fot. 9).
- Profesor B. Barchański – krótkie swoje wystąpienie poświęcił przedstawieniu wyjątkowo twórczych relacji Mistrz – Uczniowie zaobserwowanych w trakcie studiów na Wydziale Górniczym AGH pod kierownictwem naukowym i organizacyjnym prof. B. Krupińskiego (fot. 8). W dalszej części spotkania wypowiadali się między innymi:
- mgr inż. J. Malara – były Wiceminister MGİE, który podkreślił ogromną rolę jaką odegrał prof. B. Krupiński jako Przewodniczący Państwowej Rady Górnictwa.
- Profesor M. Chudek, który przypomniał istotną rolę jaką odegrał prof. B. Krupiński przy tworzeniu Wydziału Górniczego na Politechnice Śląskiej w Gliwicach.
- Magister inż. W. Regulski, który zaapelował do zebranych (i nie tylko) aby podobnie jak prof. B. Krupiński w sposób bezkompromisowy bronili polski przemysł wydobywczy.

12

13

Ostatnią częścią uroczystości było przekazanie przez prof. A. Lisowskiego łaski prof. B. Krupińskiego do zbiorów Izby pamięci (fot. 9) oraz „rodzinne” zdjęcie uczestników uroczystości nowo otwartej Izby pamięci (fot. 10).

II. Seminarium poświęcone pamięci prof. B. Krupińskiego w GiG w Katowicach

Kontynuacja uroczystości upamiętniających prof. B. Krupińskiego było seminarium zorganizowane z inicjatywy prof. J. Dubińskiego w GiG w Katowicach w dniu 24 października 2012 (fot. 11).

Seminarium, które otworzył i wygłosił wprowadzenie prof. J. Dubiński, rozpoczęło się od złożenia pod tablicą poświęconą prof. B. Krupińskiemu kwiatów przez wiele delegacji w tym między innymi przez Wiceprezesa Kompanii Węglowej – mgr. inż. M. Uszko (fot. 12).

Dalsza część obrad bardzo sprawnie przeprowadził Wicedyrektor GiG – prof. M. Turek (fot. 13). W trakcie obrad wygłoszono 3 referaty:

- prof. J. Dubiński – GiG Katowice – „Wyzwania dla polskiej gospodarki surowcowej w świetle dokonań przemysłowo-organizacyjnych prof. B. Krupińskiego (fot. 14),
- prof. B. Barchański AGH Kraków – „Dokonań naukowe i edukacyjno – wychowawcze Prof. B. Krupińskiego, wnioski z nich wynikające dla nauk górniczych” (fot. 15),
- prof. R. Magda AGH Kraków – „Katedra Ekonomiki i Zarządzania w Przemysle – kontynuatorka tradycji dydaktycznej i naukowej jednostek uczelnianych kierowanych przez Prof. B. Krupińskiego” (fot. 16).

W dalszej kolejności przemawiali między innymi:

- prof. A. Lisowski (fot. 17), który z ogromną atencją wspominał czasy swoich studiów pod kierunkiem prof. B. Krupińskiego w Krakowie oraz współpracy z Profesorem jako Jego asystentem na Wydziale Górniczym Politechniki Śląskiej w Gliwicach,
- prof. M. Jawień (fot. 18), który w swoim wystąpieniu ukazał rolę jaką prof. B. Krupiński odegrał w tworzeniu znanej w całym świecie „Polskiej szkoły projektowania i budowy kopalń”,
- prof. W. Blaschke (fot. 19), który przywołał interesujący incydent z pobytu na Światowym Kongresie Górniczym w Bukareszcie (1972). Prof. B. Krupiński dowiedziawszy się, że ktoś zaprosił (bez Jego wiedzy) polskich kongresmenów na kolację z Jego udziałem, wziął udział w tej kolacji aby nie zawieść Kolegów – Górników.

Ponadto w dyskusji wzięło udział wielu byłych i obecnych PT Prominentów z przemysłu wydobywczego etc. (byli Wiceministrowie Górnictwa – mgr inż. F. Wszolek i mgr inż. J. Malara, były sekretarz Światowego Komitetu Organizacji Kongresów Górniczych – mgr M. Najberg, autor książki *Z Niwki do Genewy* – R. Jarocki, i inni).

III. Seminarium „Profesor B. Krupiński (1893–1972) kontynuatorem wielkich idei Stanisława Staszica”

Ostatnim etapem uroczystości poświęconych pamięci prof. B. Krupińskiego było seminarium zorganizowane na terenie AGH z inicjatywy Dziekana Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii – prof. P. Czai w ramach obchodów święta Patronki Górników – Św. Barbary w dniu 7 grudnia 2012 roku. Otwarcia obrad w Auli AGH dokonał Dziekan prof. P. Czaja, który po przywitaniu licznej grupy gości z JSW (fot. 20) i PT Pracowników AGH, w krótkim przemówieniu scharakteryzował postać prof. B. Krupińskiego. W dalszej części obrady seminarium poprowadził Prodziekan Wydziału Górnictwa i Geoinżynierii – prof. M. Cała. W trakcie seminarium wygłoszono 3 referaty:

- prof. B. Barchański – AGH – „Profesor B. Krupiński – nauczyciel, wychowawca i przyjaciel młodzieży”,
- prof. M. Turek – GiG – Katowice – „Wyzwania dla polskiej gospodarki surowcowej w świetle dokonań przemysłowo-organizacyjnych prof. B. Krupińskiego” (fot. 21),
- prof. R. Magda – AGH – „Katedra Ekonomiki i Zarządzania w Przemysle – kontynuatorka tradycji dydaktycznej i naukowej jednostek uczelnianych kierowanych przez Prof. B. Krupińskiego”.

W dyskusji wziął udział między innymi Wiceprezes JSW – dr inż. A. Tor, który przypomniał zasługi prof. B. Krupińskiego związane z rozwojem górnictwa w rejonie Rybnickiego Okręgu Węglowego.

P.S. W wywiadzie jaki przeprowadził redaktor R. Jarocki krótko przed śmiercią Prof. B. Krupińskiego możemy znaleźć „resume” Jego życia: „Gdybym robił bilans życia? No cóż, mnie się wydaje, że moim chlebodawcom ze mną zawsze powodziło się dobrze. Mnie różnie. Raz gorzej, raz lepiej, raz szczęśliwiej, raz tragiczniej. No, ale w sumie bilans nazwałbym dodatnim, ponieważ prawdopodobnie są ślady mojej działalności w górnictwie, w polityce górniczej, w nauce górniczej i środowisku”.

TAK – są ŚLADY Panie Profesorze.

Powinniśmy Pana przemyslenia nadal wcielać w życie.

Prof. Bronisław Barchański

Literatura wykorzystana w trakcie pisania tego artykułu:

1. Barchański B. i inni – Gwarek Prof. B. Krupiński, praca zbiorowa – Poczta Gwarków Śląskich – zeszyt 7 – Katowice 2012,
2. Jarocki R. – „Z Niwki do Genewy” – Wydawnictwo Literackie Kraków – 1980,
3. Zasłużony Górnik Polski Ludowej – Wydawnictwo Geologiczne – Warszawa 1975

Spis fotografii

1. Profesor Bolesław Krupiński. Źródło: zbiory prywatne
2. Uroczystość nadania prof. B. Krupińskiemu tytułu dr h c AGH (6 kwietnia 1968) Źródło: archiwum KZEIP
3. Grób prof. B. Krupińskiego na cmentarzu na Powązkach w Warszawie. Źródło: www.wikipedia.pl
4. Tablica pamiątkowa poświęcona pamięci prof. B. Krupińskiego – paw. A-1 – AGH Kraków. Źródło: A. Wiktor
5. Zaproszenie na otwarcie izby pamięci Profesora w KWK „Krupiński” (1 października 2012)
6. Dyrektor mgr inż. M. Kurpas otwiera uroczystość poświęconą otwarciu izby pamięci prof. B. Krupińskiego. Źródło: arch. Bractwa Gwarków
7. Wiceprezes JSW dr inż. A. Tor przekazuje prof. J. Dubińskiemu oryginalne sprawozdanie z pierwszego roku działalności GiG-u Katowice – źródło: arch. Bractwa Gwarków
8. Wystąpienie prof. B. Barchańskiego. Źródło: arch. Bractwa Gwarków
9. Profesor A. Lisowski przekazuje dyr. mgr. inż. M. Krupasowi oryginalną laskę prof. B. Krupińskiego. Źródło: arch. Bractwa Gwarków
10. Rodzinne zdjęcie uczestników uroczystego otwarcia izby pamięci prof. B. Krupińskiego na terenie KWK „Krupiński”. Stoją od lewej: mgr M. Skibski, mgr inż. A. Sosna, prof. M. Chudek, prof. B. Barchański, prof. A. Lisowski, b. wiceminister MGIE – mgr inż. J. Malara, mgr inż. J. Mańka, prof. J. Dubiński, dr Z. Wiedera, dr E. Romańczyk, mgr inż. W. Regulski, mgr inż. A. Wróbel, mgr inż. Z. Pawłowski, mgr inż. J. Grzybek – źródło: arch. Bractwa Gwarków
11. Zaproszenie do udziału w Seminarium w GiG w dniu 24 października 2012
12. Wiceprezes Kompanii Węglowej – mgr inż. M. Uszko składa kwiaty pod tablicą pamiątkową prof. B. Krupińskiego – źródło: J. Ówiek
13. Profesor M. Turek w trakcie prowadzenia obrad – źródło: J. Ówiek
14. Profesor J. Dubiński w trakcie wygłaszania referatu – źródło: J. Ówiek
15. Profesor B. Barchański w trakcie wygłaszania referatu – źródło: J. Ówiek
16. Profesor R. Magda w trakcie wygłaszania referatu – źródło: J. Ówiek
17. Profesor B. Krupińskiego wspomina Prof. A. Lisowski – źródło: J. Ówiek
18. Głos w dyskusji prof. M. Jawienia – źródło: J. Ówiek
19. Wystąpienie prof. W. Blaschke – źródło: J. Ówiek
20. Uczestnicy obrad – (od lewej) – prof. A. Sroka, dr J. Kicki, wiceprezes JSW – dr A. Tor (trzeci od prawej w 3-cim rzędzie) – źródło: Z. Sulima
21. Profesor M. Turek w trakcie wygłaszania referatu – źródło: Z. Sulima

14

18

15

19

16

20

17

21